

17.08.2020

Asia/7

§ 435

V 9.9.2020, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite koulukiusaamisen kitkemisestä

HEL 2019-012407 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki varmistaa, että jokainen koulukiusaamistapaus selvitetään ja kiusaamisen vastaiseen työhön panostetaan varmistamalla hyviä kokemuksia saaneiden toimintojen (esim. Aseman Lapset ry:n K-0-toiminta) jatkuminen kaupungin palvelutarjonnassa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatus- ja koulutuslautakunta on loka-kuussa 2019 hyväksynyt kunnianhimoisen kiusaamisen vastaisen ohjelman. Ohjelma laadittiin yhdessä lasten, nuorten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja sen toimenpiteitä on ryhdytty toteuttamaan sekä toimialan sisällä että yhteistyökumppanien kanssa. Ohjelmaa on käsitelty myös valtuustossa 27.11.2019 § 355 valtuutettu Alametsän tekemän aloitteen yhteydessä.

Yksi ohjelman toimenpiteistä on Aseman Lapset ry:n kehittämän K-0-mallin tai vastaavan juurruttaminen kaikkiin helsinkiläisiin kouluihin. Se

17.08.2020

on tarkoitettu tilanteisiin, joissa kiusaamistilanne on kärjistynyt niin, että vähintään yksi osapuolista on tehnyt rikosilmoituksen. Aseman Lasten työntekijät ovat tulleet kouluun tai oppilaitokseen ja selvittäneet tilannetta osapuolten kanssa. Kouluun on tuotu esimerkiksi nuorisotyön, perhetyön ja sovittelun osaamista. Mallin avulla on saatu uutta näkökulmaa konfliktien ratkaisuun, tehostettu yhteistyötä ja vahvistettu muissa yhteyksissä toimivia menetelmiä.

K-0-malli on ollut toimiva ja mukana olleet perheet ovat saaneet siitä apua, joten kaupunki tarvitsee vastaavaa toimintaa myös jatkossa. Aseman Lapset on pilotoinut mallia Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskokouksen rahoituksella ja kaupunki on ostanut palvelua suorahankintana. Tätä ei voida enää jatkaa, sillä kaupungin tulee noudattaa hankintalain vaatimuksia. K-0-tyylinen toiminta kilpailutetaan kuluvan kevään aikana.

Asiasta on saatu kasvatusta- ja koulutuslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.03.2020 § 66

HEL 2019-012407 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kaupunginhallituksellaseuraavan lausunnon Said Ahmed Suldaanin valtuustoaloitteeseen koulukiusaamisen kitkemisestä:

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta hyväksyi lokakuussa 2019 kunnianhimoisen kiusaamisen vastaisen ohjelman eli KVO13. Ohjelma laadittiin yhdessä lasten, nuorten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Keskeistä ohjelman laatimisessa on ollut se, että lapset ja nuoret ymmärtävät suunnitelman ja ottavat sen omakseen. Ohjelmaa laadittaessa kartoitettiin ensin kiusaamisen estämisen nykytila varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella.

Ohjelmassa on kaikkiaan kolmetoista pääkohtaa, joista osa liittyy kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, osa päiväkodin/koulun/oppilaitoksen toimenpiteisiin kiusaamistilanteissa ja osa niihin tilanteisiin, joihin tarvitaan oman henkilökunnan ulkopuolisia toimijoita. Ohjelman toimenpiteitä on ryhdytty toteuttamaan sekä toimialan sisällä että yhteistyökumppanien kanssa.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman pääkohdat ovat:

1. Hyvinvoinnin mittarit
2. Sosiaalisia- ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat
3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt
4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen
5. Hyvinvoinnin starttitapaamiset
6. Sähköiset palautekanavat
7. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen
8. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt
9. Restoratiiviset lähestymistavat
10. Nimikko aikuinen paljon kiusatuksi tulleelle
11. Kiusaaminen on rikos. K-0 -toiminta kaikki koulut kattavaksi
12. Tukioppilastoiminnan kehittäminen
13. Vertaistukitoiminta

Kunnianhimoinen kiusaamisen vastainen ohjelma kokoaa nykyiset, toimivat keinot ja luo uusia keinoja kiusaamisen torjuntaan. Ohjelmaa muokataan käytössä sitä mukaa, kun tarvetta ilmenee.

Ohjelma muokataan kuluttajaystävälliseen muotoon mainostoimiston avulla, ja se levitetään tiedoksi paitsi kouluväelle, myös laajemminkin kaupunkilaisten tietoon. Kiusaamisen torjunta on kaikkien aikuisten asia.

Yksi ohjelman toimenpiteistä on Aseman Lapsissa kehitellyn K-0 -mallin tai vastaavan juurruttaminen kaikkiin helsinkiläisiin kouluihin. Malli on tarkoitettu tilanteisiin, joissa kiusaamistilanne on kärjistynyt sille asteelle, että vähintään yksi kiusaamisprosessin osapuolista on tehnyt rikosilmoituksen. Aseman Lasten työntekijät ovat tulleet kouluun tai oppilaitokseen ja he ovat selvittäneet tilannetta eri osapuolten kanssa. Kouluun tai oppilaitokseen on tuotu esimerkiksi nuorisotyön, perhetyön ja sovittelun osaamista. Mallin avulla on tuotu uutta näkökulmaa konflikteihin, tehostettu yhteistyötä ja vahvistettu muissa yhteyksissä toimivia menetelmiä.

Toimintamallin ei ole tarkoitus korvata koulujen ja oppilaitosten käytössä olevia kiusaamisen vastaisia menetelmiä, vaan tukea ja vahvistaa niitä.

K-0:n avulla käsiteltävät kiusaamistapaukset ovat olleet usein moniulotteisia: niissä on voinut täytyä useita rikosnimikkeitä, tekijöiden ja uhrien roolit ovat olleet epäselviä ja konfliktit ovat ulottuneet myös vapaaajalle sekä sosiaaliseen mediaan. Tilanteet ovat monesti kärjistyneet niin, että kodin ja koulun välinen yhteistyö on vaikeutunut. Työskentelyssä on jalkauduttu kouluun, koteihin ja verkostoihin. Keskeistä on selvittää tapahtumien kulku ja kaikki osapuolet, joihin tilanne on vaikuttanut. Tilanteen pysäyttämisessä ja selvittämisessä on huomioitu yksilöt, ryhmä, koulu yhteisö ja tarvittaessa vielä tätäkin laajempi sosiaalinen piiri.

K-0 -mallin vaikuttavuutta on arvioitu Noora Hästbackan julkaisussa Monialainen verkostotyö ja koulukiusaaminen (2018 Nuorisotutkimusverkosto: verkkojulkaisuja 130). Hän arvioi mallia lähinnä kahden taustatutkimuksen kautta.

Ensimmäinen havainto tutkimusprosessin aikana oli kiusaamistapausten monisyisyys. Koska kiusaamistapaukset ovat monisyisiä, tapausten tunnistaminen ja niihin puuttuminen on haastavaa. Monimutkaisiin ilmiöihin ei ole olemassa yksinkertaisia ratkaisuja. Ristiriita syntyy siitä, että kiusaamistilanteiden selvittäminen vaatii tekijöiden ja uhrien määrittelyä ja toimenpiteiden kohdistamista oikeisiin henkilöihin, mutta tätä luokittelua on vaikea yksiselitteisesti tehdä.

Toiseksi, vanhemmilla on merkittävä rooli koulukiusaamisen selvittämisessä. Keskeinen havainto on vanhempien luottamuksen puute koulun toimiin. Koulun käytännöt kiusaamiseen puuttumisessa olivat niin nuorille kuin heidän vanhemmilleen esimerkkitapauksissa epäselviä. Lain määrittelemä vaihteluvollisuus estää työntekijöitä tiedottamasta muihin oppilaisiin kohdistuneista toimenpiteistä, mikä voi osaltaan selittää epätietoisuutta. Tutkimusaineiston perusteella ei voi sanoa, ovatko koulun toimenpiteet olleet kyseisissä tapauksissa johdonmukaisia ja riittäviä. Tästä huolimatta on selvää, että perheiden luottamuksen puute koulun toimiin tulisi paremmin huomioida ja että on työskenneltävä yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

Kolmas keskeinen tutkimustulos on yhtenäisten käytäntöjen puute viranomaisten välisessä työskentelyssä kiusaamistilanteissa. Oppilaitosten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen on lainsäädännössä ohjattu useiden eri viranomaisten vastuulle ja siksi siitä huolehtiminen on pirstaleista.

Lainsäädäntö ei ohjaa tarkasti sitä, kenen tulee puuttua kiusaamiseen. Koulun sisäiset toimenpiteet etenevät portaittain, opettajalta kiusaamiseen puuttuvalle työryhmälle ja heiltä opiskeluhuoltoryhmälle. Tarvittava tieto ei aina siirry saumattomasti työntekijöiden välillä eivätkä yksilöllisen ja yhteisöllisen oppilashuollon menetelmät nivoudu yhteen.

K-0 -toiminta on ollut toimivaa ja mukana olleet perheet ovat saaneet siitä apua, joten kaupunki tarvitsee vastaavan tyylistä toimintaa myös jatkossa. Aseman lapset on pilotoinut mallia STEAn (Sosiaali- ja terveystyöryhmien avustuskeskus) rahoituksella, ja tämän jälkeen Helsingin kaupunki on ostanut palvelua suorahankintana. Tätä käytäntöä ei voi enää jatkaa, sillä Helsingin kaupungin tulee noudattaa hankintalain vaatimuksia. Tämän vuoksi K-0 -tyylinen toiminta kilpailutetaan kuluvan vuoden kevään aikana. Käytännössä hankintatoimisto tekee ensin tietopyynnön, jonka avulla kartoitetaan, millaisia valmiuksia mahdollisilla alalla toimivilla tahoilla on tuottaa tämän tyylistä palvelua. Jatkossa palvelua tulee saada myös ruotsin kielellä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi